

Ο σαρκαστικός Εζρα Πάουντ

Οι δυσκολίες της ποιητικής πρωτοπορίας στην προπολεμική Αγγλία, σε μια μάχη της με ένα εξαιρετικά καχύποπτο και βαθιά συντηρητικό λογοτεχνικό κατεστημένο. Εζρα Πάουντ, «Χιου Σέλγουιν Μόμπερλι»

Εμβληματική ποιητική φυσιογνωμία του εικοστού αιώνα, ο Εζρα Πάουντ υπήρξε, μαζί με τον Τ. Σ. Ελιοτ και τον Τζέιμς Τζόις, ένας από τους μεγάλους πυλώνες του αγγλοσαξονικού μοντερνισμού: από τις προδρομικές του συλλογές «Cathay» και «Lustra», κατά τη δεκαετία του 1910, μέχρι τα ώριμα «Cantos» της δεκαετίας του 1970, που ξεκίνησαν πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ο Πάουντ έφερε τα πάνω κάτω στη γλώσσα και στην ιδεολογία της ποίησης, ανακινώντας με ρωμαλέο τρόπο την παράδοση και συγκερώντας στο έργο του γλώσσες, ιδιώματα και εικόνες από τις πιο διαφορετικές εποχές και περιόδους.

Ο Πάουντ είχε από πολύ νωρίς επίγνωση της ρήξης την οποία επέφερε με τη δουλειά του στην ιστορία της λογοτεχνίας. Η συλλογή του «Χιού Σέλγουιν Μόμπερλι» («Hugh Selwyn Mauberley»), που δημοσιεύτηκε στο Λονδίνο το 1920 (ο Πάουντ γεννήθηκε το 1885 στο Αϊνταχο των ΗΠΑ, αλλά έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στην Ευρώπη, όπου και συνέδεσε την πολιτική του τύχη με τον φασισμό), γράφτηκε με σκοπό να δείξει τις τεράστιες δυσκολίες τις οποίες συνάντησε η ποιητική πρωτοπορία στην προπολεμική Αγγλία, σε μian άνιση μάχη με τους στενούς ορίζοντες ενός εξαιρετικά καχύποπτου και βαθιά συντηρητικού λογοτεχνικού κατεστημένου.

Διαβάζοντας σήμερα τον «Χιού Σέλγουιν Μόμπερλι», που κυκλοφορεί σε εισαγωγή, μετάφραση και σχόλια του Χάρη Βλαβιανού, από τις εκδόσεις Πατάκη, καταλαβαίνουμε αμέσως την ασφυξία στην οποία νιώθει πως έχει περιέλθει το πνεύμα του Πάουντ. Στη συλλογή πρωταγωνιστούν δύο πρόσωπα:

ο ίδιος ο Πάουντ, που δίνει τον αγώνα εναντίον της κυρίαρχης ποιητικής τάξης μέσα από έναν επιτάφιο ύμνο για τον εαυτό του, και ο Χιού Σέλγουιν Μόμπερλι, ένας ακυρωμένος ποιητής, μια χρυσή μετριότητα, ένας αποπλισμένος δανδής, στα χαρακτηριστικά του οποίου θα είχε καταλήξει ο Πάουντ αν είχε υποστεί έστω και για μία στιγμή το αγωνιστικό του φρόνημα.

Ο Βλαβιανός έχει αποδώσει με σπάνια ζωντάνια τον πληθωρικό λόγο του Πάουντ, που σαρώνει αιώνες λογοτεχνίας σε έναν στίχο, ανακατεύει με παραλυτικό σαρκασμό τις πάραπομπές του (από Όμηρο και αρχαία τραγωδία μέχρι Βιγιόν, Ρονσάρ και Φλομπέρ) και σκηνοθετεί υποβλητικά τις καταστάσεις του (ο ένδοξος νεκρός ποιητής και ο αδύναμος, εκ των προτέρων ηττημένος διάδοχός του), μετατρέποντας την τέχνη του σε πεδίο αντίστασης, σε θυμωμένο κριτή και ορκισμένο αντίπαλο μιας κοινωνίας η οποία έχει κυριαρχηθεί από τη λογική της αγοράς και του εμπορεύματος.

